

E-wymiar sprawiedliwości w aspekcie europejskim na przykładzie projektu e-CODEX

r.pr. Lucyna Łuczak-Noworolnik¹

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie projektów wielkoskalowych z grupy *Large Scale Pilots*, które mają upowszechnić wykorzystywanie środków komunikacji elektronicznej w sprawach transgranicznych. Rezultaty projektów z założenia mają usprawnić przedłużające się postępowania sądowe, zniwelować problemy z doręczeniami pocztowymi oraz wyeliminować konieczność osobistego stawiennictwa w sądach. Tym samym analizowane projekty jawią się jako inicjatywy spełniające fundamentalną rolę w budowaniu europejskiego społeczeństwa informacyjnego.

Uwagi wstępne

Bez wątpienia elektronizacja wymiaru sprawiedliwości na przestrzeni ostatnich kilku lat jest jednym z prężnie rozwijających się obszarów. Obok e-administracji oraz e-zdrowia staje się coraz częściej przedmiotem zainteresowania ze strony organów UE, które starają się upowszechnić korzystanie z nowoczesnych środków komunikacji elektronicznej, także w sferze publicznej². Realizacja tak zakreślonego celu jest dokonywana m.in. poprzez dofinansowanie międzynarodowych projektów pilotażowych z grupy tzw. *Large Scale Pilots*. Pilotażowe projekty wielkoskalowe to inicjatywy, których celem jest wdrożenie wypracowanych rozwiązań informatycznych, pozwalających na przeprowadzenia transgranicznych usług cyfrowych w państwach członkowskich UE w wybranych domenach: e-biznes³, e-sprawiedliwość⁴, e-zdrowie⁵, e-zamówienia publiczne⁶, e-identyfikacja⁷.

Aktualny pozostaje pogląd, zgodnie z którym państwa członkowskie powinny podejmować działania w celu umożliwienia prowadzenia europejskich postępowań transgranicznych w formie elektronicznej. Dzięki temu, w sposób naturalny powstaje alternatywa dla postępowania wykorzystującego drukowane formularze. Konstytucyjne prawo do sądu to nie tylko dostęp do wymiaru sprawiedliwości, ale również możliwość korzystania z efektywnych procedur pozwalających na skuteczne egzekwowanie swoich praw. Rządy państw członkowskich borykają się z licznymi utrudnieniami na drodze do usprawnienia wymiaru sprawiedliwości, szczególnie w przypadku sporów o charakterze transgranicznym. Przedłużające się postępowania sądowe, problemy z doręczeniami pocztowymi, konieczność osobistego stawiennictwa w sądach to jedynie przykładowy katalog takich wyzwań. W tym kontekście informatyzacja postępowania cywilnego jawi się jako najskuteczniejszy środek pozwalający na pełne urzeczywistnienie tego postulatu.

Projekty pilotażowe dotyczące rozwijania i badania transgranicznych usług cyfrowych

Akty prawne przyjmowane na szczeblu UE zdradzają tendencję do wprowadzania rozwiązań umożliwiających doręczenia elektroniczne, telekonferencje, wnoszenie pism procesowych do sądu za pośrednictwem systemów teleinformatycznych. Poza tym Komisja Europejska we współpracy z państwami członkowskimi UE, przedsiębiorcami, organami administracji publicznej, środowiskami akademickimi, sektorem prywatnym i społecznościami lokalnymi już od 2008 r. opracowuje projekty pilotażowe mające na celu rozwijanie i badanie sprawnych, transgranicznych usług cyfrowych⁸. Na przestrzeni kilku lat zrealizowano kilka projektów z grupy *Large Scale Pilots*, do których należą:

¹ Asystent w Zakładzie Prawa Medycznego Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Autor publikacji naukowych i popularnonaukowych oraz prelegent konferencji naukowych i branżowych poświęconych tematyce związanej z elektronizacją wymiaru sprawiedliwości, czynnie zaangażowana w prace w ramach międzynarodowych projektów z grupy tzw. *Large Scale Pilot*, tj. epSOS, e-SENS, e-CODEX, SPOCS oraz openMedicine.

² L. Łuczak-Noworolnik, E-wymiar sprawiedliwości jako przykład dążenia do informatyzacji działalności instytucji państwowych, (w:) Z. Rykiel, J. Kinal, D. Porczyński (red.), *Wirtualne i estetyczne aspekty humanizacji przestrzeni społecznej*, Rzeszów 2015, s. 61–71.

³ SPOCS (Simple Procedures Online for Cross-Border Services), e-SENS (Electronic Simple European Networked Services) <https://www.esens.eu> (dostęp z 11.3.2018 r.).

⁴ e-CODEX e-Justice Communication via Online Data Exchange <https://www.e-codex.eu> (dostęp z 11.3.2018 r.), e-SENS (Electronic Simple European Networked Services) <https://www.esens.eu> (dostęp z 11.3.2018 r.).

⁵ epSOS (Smart Open Services for European Patients), <http://www.epsos.eu> (dostęp z 11.3.2018 r.).

⁶ PEPPOL (Pan-European Public Procurement Online), http://www.peppol.eu/about_peppol/about-openpeppol-1 (dostęp z 11.3.2018 r.).

⁷ Więcej na temat projektów *Large Scale Pilots* zob. <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/large-scale-pilot-projects> (dostęp z 11.3.2018 r.). Szczegółowy opis e-usługi dostępny w dokumencie <https://www.esens.eu/sites/default/files/eSENSD514BusinessLifecycleRequirementsFrameworkv1.pdf> (dostęp z 11.3.2018 r.).

⁸ Komisja Europejska, 2010, *EUROPA 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, COM(2010) 2020, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:PL:PDF> (dostęp z 11.3.2018 r.).

Nazwa projektu	Cel główny projektu	Cele szczegółowe projektu
Projekt STORK 2.0 Secure idenTity acrOss boRders linKed 2.0	Bezpieczna wymiana informacji w zakresie tożsamości elektronicznej	Przyczynia się do urzeczywistnienia jednolitego europejskiego obszaru elektronicznej identyfikacji i uwierzytelniania. Ustala interoperacyjność na poziomie krajowym oraz UE dla dowodów tożsamości elektronicznej zarówno dla osób prawnych, jak i fizycznych
Projekt e-CODEX e-Justice Communication via Online Data Exchange	Przyspieszenie działania wymiaru sprawiedliwości	Poprawia transgraniczny dostęp obywateli i przedsiębiorstw do usług prawnych w Europie oraz interoperacyjność organów wymiaru sprawiedliwości w UE
Projekt epSOS Smart Open Services for European Patients	Poprawa systemu opieki zdrowotnej	Polega na projektowaniu, tworzeniu i ocenie infrastruktury usługowej, która umożliwi transgraniczną interoperacyjność elektronicznych systemów dokumentacji medycznej
Projekt PEPPOL (przeniesiony do organizacji non-profit OpenPEPPOL) Pan-European Public Procurement Online	Poprawa funkcjonowania udzielania zamówień publicznych	Ułatwia europejskim przedsiębiorstwom przeprowadzanie online transakcji z organami publicznymi w Europie przy procedurach udzielania zamówień
Projekt SPOCS Simple Procedures Online for Cross-Border Services	Ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz zapewnienie prawidłowego funkcjonowania pojedynczych punktów kontaktowych	Pozwala zakładać online działalność gospodarczą za granicą oraz zapewnia właściwe funkcjonowanie pojedynczych punktów kontaktowych na terytorium UE
Projekt e-SENS Electronic Simple European Networked Services	Poprawa dostępu do transgranicznych usług publicznych na terenie Europy oraz budowa Jednolitego Rynku Cyfrowego na terenie UE oraz krajów zrzeszonych	Wspomaganie procesu wdrożenia europejskich dyrektyw i regulacji w różnych obszarach, tj. e-Sprawiedliwość, e-Zdrowie, elektroniczne zamówienia publiczne, zakładanie działalności gospodarczej online i inne. Umożliwienie wspólnego działania wszystkich państw członkowskich na rzecz elektronicznych usług. Zapewnienie skuteczniejszej i sprawniejszej obsługi stale rosnącej liczby spraw transgranicznych przez instytucje publiczne, w tym sądy. Zapewnienie większego bezpieczeństwa obywatelom w UE. Modernizacja systemów wymiaru e-administracji oraz e-sądownictwa w Europie. Poprawa współpracy i wymiany informacji pomiędzy instytucjami publicznymi w Europie

Projekt Me-CODEX . Maintenance of e-Justice Communication via Online Data Exchange	Utrzymanie rezultatów projektu e-CODEX do czasu ich przejścia przez wybraną agencję. W projekcie zostaną wypracowane wymagania dla agencji zapewniające długoterminowe utrzymanie dorobku projektu e-CODEX	Zwiększenie się liczby krajów, które korzystają z rozwiązań e-CODEX. Powstanie reguł i wymogów, które zapewnią długoterminowe utrzymanie rozwiązań e-CODEX. Komunikacja elektroniczna wypracowana w ramach projektu: – zmniejszy koszty realizacji transgranicznych spraw sądowych dla obywateli i przedsiębiorców, – umożliwi szybsze uzyskanie rozstrzygnięcia, – zapewni większą transparentność, – usprawni prace wymiaru sprawiedliwości
Projekt e-CODEX PLUS e-Justice Communication via Online Data Exchange PLUS	Podłączenie sądów do portalu e-Justice ⁹ w celu umożliwienia elektronicznego odbioru pozwów w ramach europejskiego nakazu zapłaty i postępowania w sprawie drobnych roszczeń	W Polsce planowane jest podłączenie sądów apelacji wrocławskiej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji opublikowanych na oficjalnych stronach internetowych projektów¹⁰.

Projekt e-CODEX

Najbardziej interesujący z punktu widzenia analizowanej tematyki był projekt e-CODEX realizowany pod auspicjami Komisji Europejskiej w ramach Programu na rzecz Wspierania Polityki w zakresie Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych (ICT PSP) w latach 2010–2016. W projekcie brało udział 30 partnerów – ministerstw, instytucji badawczych, organów standaryzacyjnych oraz stowarzyszeń z 23 państw. Polskę od 2011 r. reprezentował poznański instytut badawczy, tj. Instytut Logistyki i Magazynowania oraz Ministerstwo Sprawiedliwości¹¹.

Jednym z fundamentalnych założeń projektu e-CODEX było stworzenie rozwiązań pozwalających na zaoszczędzenie czasu i obniżenie kosztów poprzez wprowadzenie bezpiecznych i uproszczonych sposobów realizacji postępowań sądowych na terytorium UE. Podejmowane działania nakierowane były także na rzeczywiste wsparcie idei jednolitego rynku europejskiego. Zadaniem projektu e-CODEX było także poprawienie dostępu obywateli i przedsiębiorców do instytucji prawnych oraz usprawnienie komunikacji z organami wymiaru sprawiedliwości drogą elektroniczną. Punktem wyjścia do dalszych działań było zauważalne zjawisko powszechnej rezygnacji przez obywateli UE z dochodzenia swoich roszczeń w sporach z kontrahentami zagranicznymi. Pozwy w sprawach transgranicznych najczęściej nie były składane z powodu nieznanomości zagranicznych regulacji prawnych, konieczności kontaktu z organami wymiaru spra-

wiedliwości w innym kraju i kosztownych, długotrwałych postępowań sądowych¹². Uwzględniając powyższe uwarunkowania, projekt e-CODEX miał na celu uproszczenie elektronicznej wymiany informacji w krajach UE w toku postępowań sądowych. W przypadku powstania sporu transgranicznego obywatel poprzez platformę e-CODEX mógł złożyć wymagane dokumenty drogą elektroniczną, nie wychodząc z domu czy też z biura. Wartością dodaną wypracowanego rozwiązania było przygotowanie obszernych objaśnień ułatwiających przejście i poprawne wypełnienie konkretnego formularza. Zalogowany użytkownik uzyskiwał także na bieżąco informacje o otrzymanych dokumentach i rozstrzygnięciach sądowych. W trakcie prac w projekcie postawiono sobie za jeden z celów zacieśnienie współpracy ze środowiskiem prawniczym, tak aby jego przedstawiciele mieli realny wpływ na tworzone narzędzia. Pełnomocnicy

⁹ Zob. <https://e-justice.europa.eu/home.do?action=home&plang=pl> (dostęp z 15.3.2018 r.).

¹⁰ Zob. L. Łuczak-Noworolnik, Elektroniczne usługi publiczne w wymiarze europejskim – na wybranych przykładach, (w:) K. Flaga-Gieruszyńska, J. Gołaczyński, D. Szostek (red.), E-obywatel, E-sprawiedliwość, E-usługi, Warszawa 2017, s. 322–332.

¹¹ Więcej na temat samego projektu na ogólnej stronie internetowej: <https://www.e-codex.eu> (dostęp z 15.3.2018 r.) oraz na polskiej stronie internetowej prowadzonej przez Instytut Logistyki i Magazynowania: <https://www.eprawo.net> (dostęp z 15.3.2018 r.).

¹² Szerzej na temat identyfikowanych barier w rozwoju e-justice w Unii Europejskiej K. Flaga-Gieruszyńska, Wybrane aspekty efektywności postępowań elektronicznych w sprawach transgranicznych, (w:) B. Śliwczyński, L. Łuczak-Noworolnik (red.), e-Wymiar sprawiedliwości w aspekcie europejskim, Poznań 2016, s. 8; <https://www.eprawo.net/images/KonferencjaNaukowa/eWymiar-sprawiedliwosci.pdf> (dostęp z 15.3.2018 r.).

profesjonalni zyskali tym samym nowe rozwiązanie pozwalające na sprawną komunikację z organami wymiaru sprawiedliwości w innych państwach UE¹³. Możliwość realizacji postępowań drogą elektroniczną – stworzona przez projekt e-CODEX – była pozytywnie oceniana przez prawników, którzy jako wartość dodaną wskazywali zapewnienie sprawniejszej realizacji postępowań oraz pewność doręczenia dokumentów do właściwego sądu zagranicznego.

Projekt e-CODEX realizowany był równolegle na szczeblu siedmiu różnych pakietów¹⁴:

Pakiet prac 1 – Administracja i trwałość projektu,

Pakiet prac 2 – Komunikacja,

Pakiet prac 3 – Pilotaż i testowanie,

Pakiet prac 4 – Elektroniczny podpis oraz elektroniczna tożsamość,

Pakiet prac 5 – Elektroniczna wymiana informacji oraz elektroniczne płatności,

Pakiet prac 6 – Dokumenty i semantyka,

Pakiet prac 7 – Architektura.

Wyniki prac poszczególnych grup zostały przedstawione w postaci obszernych dokumentów, nazwanych deliverable, opublikowanych następnie na stronie internetowej projektu pod adresem: <https://www.e-codex.eu/downloads>.

Projekt skupiał się w szczególności na wprowadzeniu możliwości skutecznej realizacji wybranych europejskich postępowań sądowych, takich jak:

- 1) europejskiego postępowania nakazowego uregulowanego w rozporządzeniu (WE) Nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z 12.12.2006 r. ustanawiającym postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty¹⁵,
- 2) europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń uregulowanego w rozporządzeniu (WE) Nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z 11.7.2007 r. ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń¹⁶.

Przywołane akty prawne z uwagi na formę, w której zostały przyjęte (rozporządzenie), są stosowane bezpośrednio we wszystkich państwach członkowskich UE (poza Danią¹⁷). Ponadto w celu ustandaryzowania przebiegu europejskich postępowań sądowych uregulowanych w ich treści wprowadzono do każdego z wyżej wskazanych rozporządzeń załączniki zawierające formularze wykorzystywane zarówno przez sąd, jak i strony postępowania. Możliwość skorzystania ze standardowych formularzy bez wątplenia wprowadza realną możliwość przeprowadzenia postępowania drogą elektroniczną, pod warunkiem że państwo członkowskie dopuszcza taką formę. Zgodnie bowiem z treścią art. 7 rozporządzenia w sprawie europejskiego postępowania nakazowego: „Pozew wnosi się w formie papierowej lub za pomocą innego środka komunikacji, w tym komunikacji elektronicznej, akceptowanego przez państwo członkowskie wydania i dostępnego sądowi wydania”. Analogiczne uregulowanie odnajdujemy

w art. 4 ust. 1–2 rozporządzenia w sprawach drobnych roszczeń, w świetle którego: „1. Powód wszczyna europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń, wypełniając formularz pozwu A zawarty w załączniku A i składając go we właściwym sądzie lub trybunale bezpośrednio, za pośrednictwem poczty lub innych środków komunikacji, takich jak faks lub poczta elektroniczna, akceptowanych przez państwo członkowskie, w którym wszczyna się postępowanie. Formularz pozwu zawiera opis dowodów uzasadniających powództwo, a w stosownych przypadkach dołącza się do niego wszelkie odpowiednie dokumenty uzupełniające. 2. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o środkach komunikowania, które mogą zaakceptować. Komisja podaje te informacje do wiadomości publicznej”.

Ponadto każde z państw członkowskich powiadamia Komisję Europejską o środkach komunikowania, które akceptują, a Komisja podaje te informacje do wiadomości publicznej poprzez Europejski atlas sądowy w sprawach cywilnych. Obecnie Europejski Atlas Sądowy w sprawach cywilnych stanowi jedną z podstron portalu e-Justice¹⁸: https://e-justice.europa.eu/content_european_payment_order-353-pl.do¹⁹.

¹³ Szerzej na ten temat L. Luczak-Noworolnik, A.F. Żurawski, Jak skutecznie dochodzić należności od zagranicznych kontrahentów – narzędzia informatyczne usprawniające pracę pełnomocnika profesjonalnego w sporach transgranicznych, *Palestra* 2016, Nr 6, s. 95–102.

¹⁴ Zob. <https://www.eprawo.net/index.php/projekty/o-projekcie/opis-prac> (dostęp z 15.3.2018 r.).

¹⁵ Dz.Urz. UE L Nr 399, s. 1–32 ze zm.; dalej jako: rozporządzenie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty.

¹⁶ Dz.Urz. UE L Nr 199, s. 1–22 ze zm.; dalej jako: rozporządzenie w sprawie drobnych roszczeń.

¹⁷ Odpowiednio w pkt 32 preambuły rozporządzenia w sprawie europejskiego nakazu zapłaty oraz pkt 38 preambuły rozporządzenia w sprawie drobnych roszczeń Dania nie uczestniczy w przyjęciu wyżej wskazanych rozporządzeń.

¹⁸ Portal e-Justice funkcjonuje od 16.7.2010 r. i powstał w ramach działań podejmowanych przez Instytucje UE w celu wdrażania technologii informacyjno-komunikacyjnej w dziedzinie prawa. Portal zgodnie z zamiarem jego twórców ma w szczególności zwiększyć bezpieczeństwo obrotu prawnego oraz podnieść świadomość prawną podmiotów funkcjonujących na terytorium UE. Portal e-Justice jest dostępny pod adresem: <https://e-justice.europa.eu/home.do> we wszystkich językach urzędowych UE i dostarcza: informacji m.in. na temat systemów sądowych; podstawowych wiadomości na temat danych gromadzonych w rejestrach prowadzonych przez poszczególne państwa członkowskie w UE takich jak np. rejestry handlowe, księgi wieczyste; wskazówek, jak znaleźć prawnika albo mediatora w innym państwie UE. Zob. M. Błaszczuk, Portal e-justice – narzędzie usprawniające współpracę w Unii Europejskiej, (w:) G. Szpor (red. naukowy), *Jawność i jej ograniczenia*, J. Gołaczyński (red. tomu), Tom VIII. Postępowania sądowe, Warszawa 2015, s. 237 i n.

¹⁹ Europejski Atlas Sądowy to strona internetowa prowadzona przez Komisję Europejską dostarczająca informacji dotyczących współpracy sądowej w sprawach cywilnych. Atlas umożliwia wypełnienie on-line standardowych formularzy sporządzonych do celów niektórych procedur transgranicznych. Pomaga również w określeniu właściwych sądów lub organów. W atlasie zawarte są też informacje o systemach sądowych w państwach członkowskich. Wszystkie informacje są dostarczane przez państwa członkowskie. Europejski Atlas Sądowy w sprawach cywilnych był dostępny pod adresem: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/ i podobnie do portalu e-Justice był dostępny we wszystkich językach państw członkowskich UE. Szerzej na ten temat w sprawozdaniu Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie zastosowania decyzji Rady Nr 2001/470/WE ustanawiającej europejską sieć

Dobór procedur pilotażowych był podyktowany przede wszystkim względami pragmatycznymi, przy uwzględnieniu zauważalnej tendencji wzrostowej liczby toczących się sporów transgranicznych. Głównymi odbiorcami projektu byli obywatele, przedsiębiorcy, a także pełnomocnicy profesjonalni działający w imieniu swoich klientów.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż poza stworzeniem dedykowanej platformy umożliwiającej m.in. elektroniczne składanie pozwu o wydanie europejskiego nakazu zapłaty do Niemiec, Grecji, Malty²⁰, w toku prac przeprowadzono pogłębione badania aktowe, ankietowe oraz dyseminowano wiedzę na temat europejskich postępowań sądowych. Jedną z form upowszechniania było opracowanie i przeprowadzenie warsztatów dla przedsiębiorców oraz pełnomocników profesjonalnych w kilkunastu różnych miejscach w Polsce, począwszy od Poznania, przez Warszawę, Kraków i Białystok. Badana tematyka była także przedmiotem dyskusji w trakcie ogólnopolskiej konferencji naukowej pod hasłem „e-Wymiar sprawiedliwości w aspekcie europejskim”, której wynikiem była monografia wydana pod tym samym tytułem²¹.

Wyniki projektu e-CODEX zostały przejęte przez projekt e-SENS, który zakończył się 31.3.2017 r. Projekt e-SENS korzystał w pełni z wyników innych projektów z grupy LSP, stając się ich naturalną kontynuacją, utrzymując przy tym wypracowane rezultaty. Projekt e-SENS opierał się na wynikach wyżej wskazanych projektów i stanowił pomost pomiędzy fazą pilotażową a operacyjną, w trakcie której transgraniczne usługi publiczne są już w pełni dostępne dla obywateli UE. W projekcie brało udział 20 partnerów z następujących państw: Austrii, Czech, Danii, Estonii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Luksemburga, Niemiec, Norwegii, Polski, Portugalii, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Szwecji, Turcji i Włoch. Projekt w dużym stopniu sfinansował Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych (ETSI) i OpenPEPPOL²².

Kolejne projekty

Aktualnie trwają intensywne prace w ramach dwóch kolejnych projektów Me-CODEX oraz e-CODEX PLUS dotyczących tematyki, którą obejmował projekt e-CODEX.

W projekcie Me-CODEX prace są prowadzone w pięciu pakietach²³:

- 1) WP1 Zarządzanie i koordynacja projektu – celem pakietu jest zapewnienie sprawnej realizacji projektu od strony finansowej i administracyjnej.
- 2) WP2 Model zarządzania i utrzymania (Governance) – celem pakietu jest opracowanie mapy drogowej dotyczącej krótko- i długoterminowego utrzymania dorobku projektu e-CODEX. W ramach prac powstaną wytyczne dotyczące przejścia dorobku projektu e-CODEX przez wskazaną agencję.

- 3) WP3 Techniczne utrzymanie komponentów e-CODEX – celem pakietu jest aktualizacja, usuwanie błędów, wsparcie dla modułów projektu e-CODEX. WP3 będzie utrzymywał następujące moduły: DOMIBUS Gateway, DOMIBUS Connector, Security Library, Central Testing Platform, DOMIBUS Admin GUI, pMode Generator i powstałe schematy XML dla pilotowanych procedur.
- 4) WP4 Komunikacja i marketing – celem pakietu jest zwiększenie wiedzy na temat rozwiązań projektu e-CODEX w zakresie elektronicznej komunikacji w transgranicznych sprawach sądowych.
- 5) WP5 Badania i konsolidacja pilotaży – celem pakietu jest rozszerzenie uruchomionych pilotaży na nowe kraje, a także zidentyfikowanie nowych procedur, które mogłyby wykorzystać stworzone elektroniczne rozwiązania.

W projekcie e-CODEX PLUS prace są prowadzone w ramach ośmiu zadań²⁴:

- 1) Koordynacja projektu,
- 2) Faza przygotowawcza,
- 3) Wdrożenie elektronicznej obsługi procesów ENZ i DR w sądzie,
- 4) Instalacja Gateway/Connector (środowisko testowe),
- 5) Testy,
- 6) Przygotowanie środowiska produkcyjnego,
- 7) Uruchomienie produkcyjne,
- 8) Analiza wartości dodanej wynikającej z reguł biznesowych.

Celem projektu e-CODEX PLUS (finansowanego z programu CEF *Connecting Europe Facility*) jest podłączenie sądów do portalu e-Justice w celu umożliwienia elektronicznego odbioru pozwów w ramach europejskiego nakazu zapłaty i postępowania w sprawie drobnych roszczeń. W Polsce planowane jest podłączenie sądów apelacji wrocławskiej. Projekt

sądową w sprawach cywilnych i handlowych: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006DC0203&from=PL> (dostęp z 13.3.2018 r.). Zob. I. Miedzińska, Europejska Sieć Sądowa i Europejski Atlas Sądowy w sprawach cywilnych jako instrumenty współpracy transgranicznej – aspekty instytucjonalne, (w:) B. Śliwczyński, L. Łuczak-Noworolnik (red.), e-Wymiar sprawiedliwości w aspekcie europejskim, Poznań 2016, s. 80 i nast.; <https://www.eprawo.net/images/KonferencjaNaukowa/eWymiar-sprawiedliwosci.pdf> (dostęp z 15.3.2018 r.).

²⁰ Monografia udostępniona na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska pod adresem: <https://www.eprawo.net/images/KonferencjaNaukowa/eWymiar-sprawiedliwosci.pdf> (dostęp z 15.3.2018 r.).

²¹ Zob. <https://www.eprawo.net/index.php/131-raport-z-badan-ankietowych-projektu-e-codex-pelnomocnicy-profesjonalni-wobec-transgranicznych-postepowan-sadowych> (dostęp z 13.3.2018 r.); <https://www.eprawo.net/index.php/warsztaty2> (dostęp z 13.3.2018 r.).

²² L. Łuczak-Noworolnik, Elektroniczne usługi publiczne w wymiarze europejskim – na wybranych przykładach, (w:) K. Flaga-Gieruszyńska, J. Gołaczyński, D. Szostek (red.), E-obywatel, E-sprawiedliwość, E-usługi, Warszawa 2017, s. 322–332.

²³ Informacje pochodzą ze strony: <https://www.eprawo.net/index.php/projekty-w-trakcie-realizacji/mecodex/opis-prac> (dostęp z 15.3.2018 r.).

²⁴ Informacje pochodzą ze strony: <https://www.eprawo.net/index.php/projekty-w-trakcie-realizacji/mecodex/opis-prac> (dostęp z 15.3.2018 r.).

realizowany jest od 1.6.2017 r. i zakończy się z 31.5.2019 r. Koordynatorem projektu e-CODEX PLUS, podobnie jak w przypadku projektu e-CODEX i e-SENS, jest Ministerstwo Sprawiedliwości Nadrenii i Westfalii. Partnerami projektu są podmioty z Austrii, Grecji, Holandii, Portugalii oraz Polski. Polskę reprezentuje Instytut Logistyki i Magazynowania oraz Uniwersytet Wrocławski.

Podsumowanie

Znamienne w omawianym obszarze pozostają niezmiennie słowa Koordynatora projektów e-CODEX, e-SENS, e-CODEX PLUS z Ministerstwa Sprawiedliwości Nadrenii Północnej-Westfalii (Niemcy). W jego ocenie: „Usługi cyfrowe w Europie są zróżnicowane, co skutkuje wieloma utrudnieniami w transakcjach transgranicznych. Ponadto odmienne jest także podejście do usług cyfrowych – komunikacji za pośrednictwem poczty e-mail czy formularzy elektronicznych – odrębne są formalności, a w grę wchodzi

także aspekty kulturowe, nie wspominając o trudnościach ze zrozumieniem różnych pojęć biznesowych czy dokumentów. Z wszystkimi tymi wyzwaniami trzeba się uporać”²⁵.

W analizowanym kontekście niebagatelne znaczenie mają projekty informatyczne realizowane na szczeblu UE, które pełnią istotną funkcję w budowie społeczeństwa informacyjnego. Przyczyniają się także do upowszechnienia wiedzy na temat informatyzacji działalności wymiaru sprawiedliwości. Bez wątpienia cyfryzacja transgranicznych usług publicznych wprowadzana poprzez projekty z grypy LSP przynosi wymierne korzyści i oszczędności zarówno pod względem czasu, jak i pieniędzy, tak po stronie organów wymiaru sprawiedliwości, obywateli, przedsiębiorców, jak i pełnomocników profesjonalnych.

²⁵ Zob. http://cordis.europa.eu/result/rcn/158775_pl.html (dostęp z 15.3.2018 r.).

Słowa kluczowe: e-wymiar sprawiedliwości, *Large Scale Pilots*, elektronizacja wymiaru sprawiedliwości, e-sądownictwo, e-CODEX, e-SENS

E-justice system in the European aspect on the example of project e-CODEX

The aim of the present study is showing multiscale projects from the group of Large Scale Pilots which are to popularize using means of electronic communication in transboundary cases. Premise of the results of the projects is to amend prolonged judicial proceedings, level problems with postal deliveries and eliminate the necessity of personal appearance in court. At the same time, the analyzed projects seem as initiatives fundamentally acting in the development of European informational society.

Keywords: e-justice system, Large Scale Pilots, digitization of justice system, e-judicature, e-CODEX, e-SENS.

Monografie Prawnicze

Zamów:

tel. 22 31 12 222

www.ksiegarnia.beck.pl

